

Sygn. akt III RC 177/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego Agata Anna Borucka

Protokolant starszy sekretarz sądowy Magdalena Ciołek

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2015 roku w Nakle nad Notecią

na rozprawie sprawy

z powództwa M. Ż.

przeciwko W. Ż. (1)

o ustanowienie rozdzielności majątkowej - małżeńskiej

I. ustanawia z dniem 24 marca 2015 roku rozdzielność majątkową małżeńską między M. Ż. a W. Ż. (1) w miejsce wspólności ustawowej wynikającej ze związku małżeńskiego zawartego przez nich 07.08.1998 roku (nr aktu małżeństwa 1170/1998 Urzędu Stanu Cywilnego w B.);

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów sądowych;

IV. znosi wzajemnie koszty procesu;

V. przyznać ze Skarbu Państwa Sądowi Rejonowemu w Nakle nad Notecią na rzecz r. pr. J. B. kwotę 585,72 (pięćset osiemdziesiąt pięć złotych 72/100) tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu.

SSR Agata Anna Borucka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 marca 2015 roku M. Ż., działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o ustanowienie z dniem 1 stycznia 2013 roku rozdzielności majątkowej małżeńskiej między M. Ż. a W. Ż. (1), którzy pozostają w związku małżeńskim zawartym w dniu 7 sierpnia 1998 roku przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w B., w którym sporządzono akt małżeństwa za numerem (...), zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazała, że nastąpił trwały i zupełny rozkład wszelkich łączących małżonków więzi. Pomiędzy stronami toczy się przed Sądem Okręgowym Bydgoszczy pod sygnaturą akt X C 1663/12 sprawa o rozwód. Podniosła nadto, że strony są skonfliktowane i nie są w stanie zgodnie zarządzać majątkiem wspólnym. Zdaniem powódki pozwany nie poczuwa się do partycypowania w kosztach utrzymania domu.

W odpowiedzi na pozew oraz konsekwentnie w toku postępowania, pozwany W. Ż. (1), działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wnosil o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według złożonego spisu, a w przypadku jego braku, według norm przepisanych.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 sierpnia 1998 roku powódka M. Ż. zawarła przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w B. związek małżeński z W. Ż. (1).

(dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa (1170/1998) k 9).

Dnia (...) urodził się syn stron W. Ż. (2).

(bezsporne)

Strony 28 kwietnia 1998 r. zawarły umowę majątkową małżeńską mocą której wyłączona została ustawowa wspólność. Umową z dnia 8 listopada 2004 r. strony przywróciły ustrój wspólności ustawowej. Od tego czasu strony nie zawierały żadnych innych umów majątkowych.

(bezsporne, a ponadto umowa z dnia 28.04.1999 r. k. 10-10v, umowa z dnia 08.11.2004 r. 11-11v).

Początkowo pożycie stron układało się dobrze. Małżonkowie wybudowali dom w którym od 2006 wspólnie zamieszkali. Relacje między stronami uległy pogorszeniu, od 2009 r. pozostają w faktycznej separacji. Pozwany zajmuje w domu salon, korzysta z dostępu do pokoju w którym znajduje się sprzęt komputerowy, kuchni, łazienki i przedpokoju. Od czasu wybudowania domu całkowity ciężar związany z utrzymaniem domu i syna spoczywał wyłącznie na powódce. Powódka opłacała podatki, ponosiła opłaty za media. Pozwany mieszkając we wspólnym domu i korzystając z mediów nie ponosił z tego tytułu jakichkolwiek kosztów. Pozwany pozostawał także na utrzymaniu żony odkąd powrócił do kraju z Niemiec. W okresie od 2005 do 2014 r. pozwany podejmował zatrudnienie tylko przez niespełna rok., tj. od kwietnia 2011 do października 2012 r., prowadząc działalność gospodarczą, którą następnie zawiesił i w końcu zlikwidował. Pieniądze na rozpoczęcie działalności pozwany także otrzymał od powódki. Pozwany cierpi na miażdżycę tętnic, zaburzenia psychiczne, nadciśnienie i zwyrodnienie kręgosłupa i w tym kierunku jest diagnozowany, nie posiada orzeczonego stopnia niezdolności do pracy. Pozwany był zarejestrowany jako osoba bezrobotna w następujących okresach: od 13.02.2008 r. do 24.03.2008, od 22.04.2010 r. do 13.03.2011 r. i od 13.09.2013 r. do 26.02.2014 r.

(dowód: zeznania powódki k. 141-142, zeznania pozwanego k. 147-148, dokumenty k. 19 - 59v, zaświadczenie k. 66,101, karta informacyjna 98-99, decyzja k. 100,102, dokumentacja medyczna pozwanego k. 113-140) .

Pozwany podjął zatrudnienie w firmie H (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na stanowisku elektronika, gdzie pracował od dnia 1 marca 2014 r. do dnia 16.08.2014 r. Następnie 10 grudnia 2014 r. zatrudniony został w Firmie (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. na stanowisku kontrolera jakości. Umowa została rozwiązana za wypowiedzeniem przez pracodawcę dnia 23 marca 2015 r. Pozwany jest aktualnie zarejestrowany jako osoba bezrobotna utrzymuje się z zasiłku w wysokości 600-800 zł. Dzięki zatrudnieniu w w/w miejscach pozwany uzyskał prawo do zasiłku.

(dowód: świadectwo pracy k. 97, umowa o pracę w H (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. k. 107, umowa o pracę w Firmie (...) sp. z o.o. z siedzibą w B. k. 109, wypowiedzenie umowy k. 110, świadectwo pracy k. 111)-112

Powódka jest zatrudniona w banku na stanowisku doradcy ds zarządzania. Małżonkowie nigdy w czasie trwania ich małżeństwa nie dokonywali ustaleń mocą których to wyłącznie na powódce ciążył ciężar utrzymania wspólnego domu stron. Pozwany swoim zachowaniem a przede wszystkim swoją bierną postawą i niepełnym wykorzystaniem możliwości zarobkowych doprowadził do scedowania wszelkich obowiązków w w/w zakresie na pozwaną.

(dowód: zeznania powódki k. 141-142, zeznania pozwanego k. 147-148)

Małżonkowie mieszkając wspólnie zajmowali oddzielne sypialnie, prowadzą oddzielne gospodarstwa domowe, nie konsultują wzajemnie kwestii finansowych. Pozwany poprosił swoich rodziców by ci zaciągnęli pożyczkę i pieniądze

z niej uzyskane przekazali mu na spłatę zadłużenia. Wysokość zobowiązania wynosiła 8.000 zł. Sam pozwany nigdy we własnym imieniu nie zawierał żadnych pożyczek ani umów kredytu.

Przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy pod sygnaturą akt X C 1663/12 toczyła się pomiędzy stronami sprawa o rozwód. W sprawie zapadł wyrok rozwiązujący małżeństwo stron z wyłącznej winy pozwanego. Wyrok jest nieprawomocny. W toku tegoż postępowania Sąd Okręgowy orzekł w trybie zabezpieczenia o konieczności ponoszenia przez pozwanego kosztów utrzymania małoletniego wówczas syna stron. Pozwany płacił alimenty na syna do czasu uzyskania przez niego pełnoletności.

(bezsporne)

W ocenie Sądu uznać należy za wiarygodne dowody z dokumentów złożone do akt, bowiem ich wiarygodności i autentyczności nikt nie kwestionował.

W pełni wiarygodny jest zdaniem Sądu dowód z zeznań powódki, bowiem jej zeznania są logiczne, konsekwentne i przekonujące. Podkreślić należy, że powódka swoje twierdzenia poparła dowodami z dokumentów złożonymi w sprawie.

Jedynie częściowo zasługuje na wiarę dowód z zeznań pozwanego. Sąd za niewiarygodne i sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznał twierdzenia pozwanego w zakresie w jakim wskazywał, że nie zachodziła konieczność czynienia wspólnych uzgodnień dotyczących zarządu majątkiem wspólnym bowiem żona uważała dom za swoją wyłączną własność i w związku z tym „był przekonany, że wszystko jest w rękach żony i to ona ma wpływ na to co można zrobić”. Zeznania w tym zakresie są bowiem nielogiczne i wewnętrznie sprzeczne. Trudno bowiem zakładać, by ktokolwiek godził się z faktem, że to na nim ciążyć będzie obowiązek utrzymywania domu, dbania o jego stan techniczny, podczas, gdy druga strona będzie z tego obowiązku całkowicie zwolniona. i bierna. Wbrew twierdzeniom pozwanego strony wcale nie przyjęły takiego modelu funkcjonowania ich rodziny którą wspólnie założyły. To pozwany swoim zachowaniem i postępowaniem niejako narzucił takie rozwiązanie. Dla pozwanego wygodnym było obciążenie współmałżonki wszystkimi obowiązkami w tym finansowymi, podczas, gdy on mógł jedynie czerpać korzyści nie dając de facto nic w zamian. Za całkowicie gołosłowne uznać należy twierdzenia pozwanego, że jako obcokrajowiec (nie posiada bowiem obywatelstwa polskiego) nie mógł znaleźć nigdzie zatrudnienia. Doświadczenie życiowe jak i sytuacja panująca na rynku pracy wskazują, że osoby z innym niż polskie obywatelstwem z powodzeniem znajdują zatrudnienie, są cenionymi pracownikami, a ich dodatkowym atutem na rynku pracy jest chociażby znajomość języka obcego. Tymczasem pozwany praktycznie od 2013 r. z krótką przerwą jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna, jak twierdzi nie może podjąć zatrudnienia z uwagi na liczne schorzenia, jednak jak do tej pory nie wystąpił o uznanie go za osobę niezdolną do pracy. Podobnie za całkowicie nielogiczne uznać należało twierdzenia powoda jakoby z uwagi na jego represjonowanie w czasach PRL miał trudność w znalezieniu w chwili obecnej zatrudnienia. Fakt, że pozwany posiada status pokrzywdzonego w rozumieniu ustawy o IPN z uwagi na jego działalność polityczną w tym okresie nie ma żadnego znaczenia dla możliwości zarobkowania. Przeczy temu fakt, że pozwany był dwukrotnie zatrudniany, prowadził też działalność gospodarczą. Pozostały zaś materiał dowody w postaci postanowienia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 maja 2014 r. jednoznacznie wskazuje na bierną postawę po stronie pozwanego i niewykorzystywanie swoich możliwości zarobkowych.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 52 § 1 k. r. o. z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez Sąd rozdzielnosci majątkowej. Natomiast po myśli art. 52 § 2 k. r. o. w wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielnosc majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

Ustawodawca nie zdefiniował pojęcia ważnych powodów. Jego rozumienie kształtują judykatura i doktryna. Punktem wyjścia jest uznanie, że ustroj małżeńskiej ustawowej wspólności majątkowej ma na celu wzmocnienie rodziny oraz zapewnienie jej ustabilizowanej bazy materialnej i najpełniej realizuje zasadę równych praw obojga małżonków w dziedzinie stosunków majątkowych stanowiących materialną podstawę funkcjonowania rodziny. Przez ważne powody, dające podstawę do zniesienia wspólności majątkowej zwykło się rozumieć sytuacje powstałe na skutek zachowania się jednego z małżonków polegające między innymi na zatrzymaniu majątku wyłącznie dla siebie i nie dopuszczanie współmałżonka do korzystania z niego, trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego czy też separację faktyczną małżonków uniemożliwiającą im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym i najczęściej zarazem stwarzająca zagrożenie interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków (tak: „Kodeks rodzinny i opiekuńczy z komentarzem” pod redakcją Kazimierza Piaseckiego, Wydanie 2 zmienione, „wydawnictwo Prawnicze LexisNexis”, Warszawa 2002, s. 277 i nast.).

Przedmiotem oceny Sądu w świetle treści powództwa stało się więc ustalenie czy wystąpiły ważne powody uzasadniające ustanowienie rozdzielności majątkowej pomiędzy stronami, a w przypadku pozytywnej konstatacji czy wystąpiły one przed dniem wytoczenia powództwa.

W ocenie Sądu przesłanki ustanowienia rozdzielności majątkowej między stronami istnieją od daty wytoczenia powództwa czyli od 24 marca 2015 r. Jednak nie zachodzą żadne wyjątkowe okoliczności w okresie poprzedzającym wytoczenie powództwa tj. przed dniem 24 marca 2015 r. W okresie tym strony pozostawały co prawda w separacji faktycznej, jednak nie pozostawali w sytuacji, która uniemożliwiałaby im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym. Wskazywana przez powódkę okoliczność obawy przed ewentualnym zadłużeniem po stronie pozwanego nie mogła w ocenie Sądu stanowić przesłanki skutkującej orzeczeniem rozdzielności majątkowej z datą wsteczną. W tym miejscu, dzieląc pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 1995 r. w sprawie I CRN 170/95 stwierdzić należy, że nie jest ważnym powodem zniesienia przez Sąd wspólności majątkowej na podstawie art. 52 krio sama możliwość powstania w przyszłości długów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą przez jednego z małżonków.

Podzielić w tym miejscu należy ugruntowany w orzecznictwie pogląd, że ważny powód ustanowienia rozdzielności majątkowej może stanowić stan separacji małżonków, jeżeli nie ma charakteru przejściowego, lecz stanowi skutek trwałego rozkładu pożycia małżonków. Jednak ważnym powodem w rozumieniu art. 52 § 1 nie jest każda postać (przejaw) separacji faktycznej małżonków, lecz tylko taka, która zarazem uniemożliwia im lub znacznie utrudnia współdziałanie w zarządzie ich majątkiem wspólnym (wyrok SN z 13.1.2000 r., II CKN 1070/98, L.). W dacie od której powódka żądała ustanowienia rozdzielności majątkowej w pozwie tj. w dacie 1 stycznia 2013 r. powyższe okoliczności nie występowały. Z całą pewnością okoliczności takiej nie może stanowić obawa powódki co do powstania zadłużenia po stronie pozwanego.

Ustalony w toku postępowania stan faktyczny nie pozwala więc ustanowienie rozdzielności majątkowej zgodnie z żądaniem powódki zgłoszonym w pozwie. Niedopuszczalne byłoby bowiem, ustanowienie rozdzielności między stronami z dniem 1 stycznia 2013 r. albowiem po tej dacie, nie zachodziły żadne inne wyjątkowe okoliczności, które powalałyby na ustanowienie rozdzielności z pokrzywdzeniem wierzycieli pozwanego (por. wyrok SN z dnia 24 maja 1994 r., OSNC 1994/12/246).

Sąd doszedł jednak do przekonania, że w sprawie zachodzą podstawy do ustanowienia rozdzielności majątkowej między małżonkami z dniem wytoczenia powództwa tj. z dniem 24 marca 2015 r. W tej dacie, bowiem strony żyły już w rozłączeniu i nie podejmowały żadnych uzgodnień w kwestiach finansowych. Po wytoczeniu powództwa nie muszą zachodzić wyjątkowe okoliczności uzasadniające rozdzielność majątkową wystarczy w tym okresie wykazanie ważnych powodów, do których można zaliczyć brak porozumienia w kwestiach finansowych, zarządu majątkiem wspólnym i przedłużającą się separację faktyczną.

W tym miejscu nadmienić należy jedynie, że Sąd w sprawie o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej nie bada, jakie okoliczności doprowadziły do separacji ani nie ustala, czy i które z małżonków pozostaje w związku z osobą

trzecią oraz ponosi winę w rozkładzie pożycia małżeńskiego. Jednakże zeznania stron w tym przedmiocie świadczą o głębokim konflikcie pomiędzy nimi. Zgodnie z szeregiem orzeczeń Sądu Najwyższego, które Sąd Rejonowy podziela, okoliczność faktycznej separacji małżonków stanowi ważny powód zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej (tak na przykład: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1997 roku, III CK 51/97, OSNCP 1997r., nr 12, poz. 194, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 69/96, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1997r., III CKN 96/96, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2000 roku, II CKN 1070/98 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2000 r., III CKN 585/98).

W niniejszej sprawie zdaniem Sądu Rejonowego zniesienie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej pomiędzy stronami nie pozostaje także w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k. c.), bowiem strony faktycznie pozostają w separacji, nie mogą się porozumieć w żadnej istotnej kwestii. O konflikcie świadczy chociażby zakończona przed sądem pierwszej instancji sprawa o rozwód

Strony zgodnie przyznały, że nie tworzą już rodziny, jako jednostki społecznej, pozostają w głębokim konflikcie. W tym stanie rzeczy przyjąć należy, że wspólność ustawowa majątkowa małżeńska przestała służyć dobru założonej przez małżonków rodziny (zob.: wyrok SN z dnia 6 listopada 1972 roku, III CRN 250/72).

Reasumując Sąd doszedł do przekonania, że sposób zarządu przez strony majątkiem wspólnym nie jest właściwy, powódka i pozwany nie współdziałają we wspólnym celu-pomnażania majątku wspólnego, jednak ani zachowanie powódki ani pozwanego nie nosi znamion zachowania powodującego zagrożenie roztrwonienia tego majątku.

W tym stanie rzeczy w ocenie Sądu Rejonowego pomiędzy powódką a pozwanym doszło do zupełnego i trwałego rozpadu wszelkich łączących małżonków więzi, brak jest jakichkolwiek szans, aby strony nawiązały ze sobą współżycie małżeńskie. Rozbieżności pomiędzy małżonkami natury osobistej powodują, że wykonywanie przez każdego z małżonków zarządu majątkiem wspólnym jest niemożliwe. Faktycznie każde z małżonków prowadzi oddzielne gospodarstwo domowe, we własnym zakresie i własnymi środkami zaspokaja swoje potrzeby. O braku porozumienia pomiędzy stronami świadczy też okoliczność, że do ustalenia alimentów należnych małoletniemu - w toku sprawy rozwodowej- dziecku stron doszło sądownie, nie zaś na podstawie zgodnych ustaleń. Wszystkie te okoliczności doprowadziły do wniosku, że powództwo, jako zasadne, zasługuje na uwzględnienie. Jednakże znosząc majątkową wspólność ustawową małżeńską pomiędzy stronami Sąd przyjął datę wniesienia powództwa tj. dzień 24 marca 2015 roku, nie zaś datę wcześniejszą, jak wносиła powódka, dlatego też w pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone. Takie stanowisko Sądu Rejonowego jest zgodne z utrwaloną już linią orzecniczą Sądu Najwyższego wyrażoną w szeregu orzeczeniach, jak choćby w wyroku z dnia 28 października 1997 roku, I CKN 238/97, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1997 roku, I CKU 149/97, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 1999 roku, I CKU 109/98 czy też wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2000, III CKN 585/98, wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2008 roku, II CSK 371/08.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę zobowiązana jest zwrócić koszty procesu poniesione przez przeciwnika. Dlatego też zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 200 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu.

Na podstawie art. 100 k.p.c. Sąd zniósł wzajemnie koszty procesu.

Z uwagi na to, że pozwany w niniejszej sprawie był reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego dla niego z urzędu Sąd nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią na rzecz r. pr. J. B. 585,72 zł, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu zgodnie z przedłożonym przez niego zestawieniem (punkt V wyroku).

SSR Agata Anna Borucka